

KRÁTKÁ SDĚLENÍ A AKTUALITY SHORT NOTES AND RECENT NEWS

2023

Tom. 13

Nová kniha Spájajú nás Beskydy

On the new book We Are Connected by the Beskydy Mountains

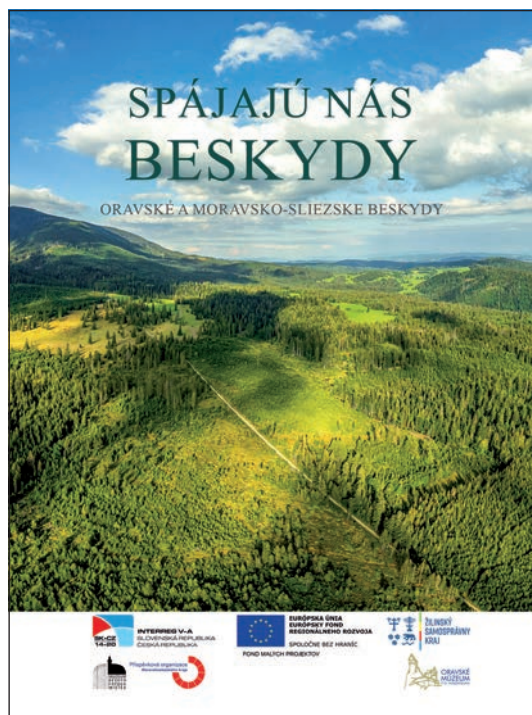
DANKA ŠUBOVÁ

Hurbanova 211/15, 033 01 Liptovský Hrádok; e-mail: dsubovalh52@gmail.com

Kniha Spájajú nás Beskydy – Oravské a Moravsko-sliezske Beskydy je zaujímavá, poučná a krásna knižná publikácia, ktorá je venovaná širokej verejnosti. Jej súčasťou je množstvo, viac ako 200 obrazových príloh, kvalitných fotografií, záberov na krajinu, mnohých umeleckého charakteru, ale aj fotografií jednotlivých druhov rastlín, živočíchov a húb,

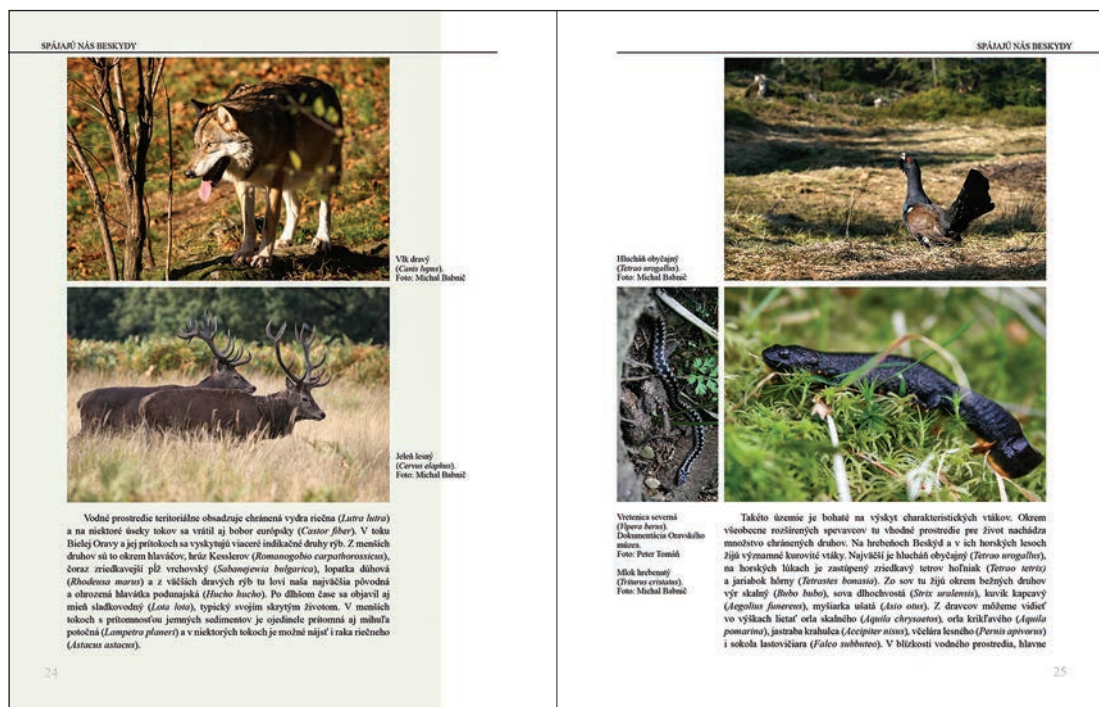
fotografií technických pamiatok i krajinárskych zaujímavostí, ako aj máp. Cenné sú hlavne dobové fotografie z fotoarchívov, prípadne zo zbierok múzeí, a fotografie zbierkových predmetov. Zaujímavá je zmienka o herbárovej položke machorastu zo zberov Dudu v roku 1962, uloženej v herbári Miamskej Univerzity.

Publikácia má dve hlavné časti venované tomuto pohoriu na oboch častiach hraníc medzi Českou a Slovenskou republikou. Textovo aj obrazovo je o niečo bohatšia časť venovaná Moravsko-

Obr. 1. Obálka knihy Spájajú nás Beskydy. Foto Fotoarchív Múzea Beskyd Frýdek-Místek.

Fig. 1. Cover of the book We Are Connected by the Beskydy Mountains. Beskydy Museum Frýdek-Místek Photo Archive.

Obr. 2. Ukážka dvojstránky v knihe venovanej prírode Oravských Beskyd. Foto Fotoarchív Múzea Beskyd Frýdek-Místek.

Fig. 2. Example of page in the book dedicated to the nature of the Orava Beskyds Mts. Beskydy Museum Frýdek-Místek Photo Archive.

sľiezskym Beskydám (74 strán textov dvoch autorov so 124 obrazovými prílohami 16 autorov), oproti 57 stranám textov troch autorov s 95 obrazovými prílohami 5 autorov venovaným Oravským Beskydám. Je to však primerané rozloženie týchto dvoch krajinných celkov. Nie všetky prílohy slovenskej časti majú uvedeného autora, ale sú prevažne z dokumentácie Múzea P. O. Hviezdoslava, s výraznou prevahou fotodokumentácie dvoch autorov z autorského kolektívu. V českej časti sú autormi obrazových príloh viacerí autori, z čoho ale len štyria majú viac ako 7 príloh, z čoho jedna autorka je zároveň aj členkou autorského kolektívu publikácie. Ostatné obrazové prílohy sú z fotoarchívu Múzea Beskyd, ale aj z fotoarchívov iných inštitúcií a dokonca aj z fotoarchívu ďalšieho člena autorského kolektívu publikácie. Okrem máp a kresieb sú tu aj dve ukážky zbierok.

Autori týchto dvoch častí publikácie zvolili trochu iné členenie práce pri spracovaní témy, ale v podstate obe časti sú kompatibilné a toto členenie dáva možnosť porovnania, aj keď možno pre laika to môže byť trochu mätúce. V slovenskom prístupe k členeniu práce na kapitoly: Zemepisná charakteristika a prírodné pomery, Rastlinstvo, Živočíchy, Huby, Ochrana prírody s podkapitolami Babia hora, Pilsko, Slaná voda, Rašeliniská Bielej Oravy a Oravských Beskyd, Polhorská pila a Chránené stromy je sympatická prehľad-

Obr. 3. Ukážka dvojstránky v knihe venovanej prírode Moravsko-sliezských Beskyd. Foto Fotoarchív Múzea Beskyd Frýdek-Místek.

Fig. 3. Example of page in the book dedicated to the nature of the Moravian-Silesian Beskydy Mts. Beskydy Museum Frýdek-Místek Photo Archive.

nosť, a to ako pre laikov tak aj pre odborníkov. Texty sú jasné, stručné a výstižné a kapitola venovaná ochrane prírody má prehľadne spracovanú legislatívnu časť vo vzťahu ku národnej legislatíve, k európskym normám, ale aj jej zmenám z historického pohľadu. Tu mi však trochu chýba prehľadnejšia stručná zmienka legislatívnych noriem vo vzťahu k druhovej ochrane, čo chýba aj v českej časti. V českej časti publikácie stoja za zmienku rozsiahle zaujímavé popisy obrazových príloh. Táto časť je členená na kapitoly: Moravskoslezské Beskydy, Historie ochrany přírody v Beskydech, Chráněná krajinná oblast Beskydy, Nejcenější přírodní biotopy v Beskydech s podkapitolami Jedlovobukové pralesy, Horské smrčiny, Podmačené smrčiny, Karpatské divočící toky, Rašelinné louky, Pastviny a smilkové louky, Orchidejové louky.

Obe časti, ako slovenská tak aj česká, majú veľmi pekne spracovanú poslednú kapitolu venovanú zaujímavostiam v týchto územiach z pohľadu turistiky, histórie využívania krajiny, architektúry, technických pamiatok, minerálnych prameňov a naj zaujímavosti z územia. Práve týmto je publikácia okrem zdroja množstva komplexných informácií o prírode Beskyd, aj pozvaním do krásnych zákutí Beskyd, pozvaním zoznámiť sa so súčasným stavom aj s históriou zaujímavých častí tohto pohoria, ktoré spája dnes už

dva štáty Českú a Slovenskú republiku a malou časťou aj Poľsko. Z uvedeného dôvodu je jedným z množstva dôkazov toho, že príroda nepozná hranice. Symbolickým vyjadrením prírodného, ale aj historického spojenia sú umelecké fotografie fotografa Juraja Bednárika, v oboch častiach diela.

Texty vznikli na základe výskumov odborných pracovníkov múzeí, ako aj na základe citácií (53 prác 53 autorov a 9 internetových stránok). V citovanej literatúre chýbajú citácie niektorých autorov z autorského kolektívu. Zaujímavou by mohla byť tiež malá kapitola venovaná činnosti múzea a to na oboch stranách hraníc, napr. vo vzťahu k tvorbe, zloženiu a spracovaniu zbierkového fondu, alebo formám spracovania fotografických zbierok. Celkovo v spoločnosti chýba stále informovanosť o práci odborných pracovníkov múzeí, aj keď aj v tejto oblasti došlo k určitému zlepšeniu, stále chýba väčšie povedomie o význame prác prírodovedných pracovníkov múzeí. Aj z tohto dôvodu by bolo vhodné k jednotlivým hlavným kapitolám knihy uviesť autorov textu s ich profesijným zaradením. V práci tiež chýbajú zdroje mapových príloh.

Kniha Spájajú nás Beskydy – Oravské a Moravskosliezske Beskydy vznikla ako jeden z výstupov projektu z fondu malých projektov v programe cezhraničnej spolupráce, podporeného z Interregu V-A SR a ČR v rokoch 2014–2020, financovaného z európskeho fondu regionálneho rozvoja – spoločne bez hraníc, ktorý realizovali dve partnerské organizácie, Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja a Múzeum Beskyd vo Frýdku-Místku, príspevkovej organizácie Moravsko-sliezskeho kraja. Túto knihu autorského kolektívu PaedDr. Mária Jagnešáková, PhDr. Martin Chmelík, Mgr. et Mgr. Petr Juřák, RNDr. Olga Removčíková, RNDr. Jana Tkáčiková, Ing. Peter Tomáš vydalo Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v roku 2023. V úvode sú pre úplnosť spomenuté zodpovednou redaktorkou, riaditeľkou Oravského múzea P. O. Hviezdoslava aj ďalšie výstupy tohto projektu. Publikácia je formátu 230 × 296 mm, na kriedovom papieri, s tvrdou väzbou a s veľmi peknou grafickou úpravou. Celkovo má 140 strán.

LITERATÚRA

JAGNEŠÁKOVÁ M., CHMELÍK M., JUŘÁK P., REMOVČIKOVÁ O., TKÁČIKOVÁ J. & TOMÁŠ P. (2023): Spájajú nás Beskydy. – Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava, Oravský Podzámok, 140 pp.